

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Загальноуніверситетські кафедри

Кафедра музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

І. ЧХАТАРАШВІЛІ-
ПЕТРАШ

« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ БАЛЕТНОГО КЛАВІРУ»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність 026 Сценічне мистецтво

освітня програма Режисура балету (III курс)

Розробник: Фількевич Галина Миколаївна, кандидат мистецтвознавства,
доцент, кафедра музичного виховання.

Викладач: Фількевич Галина Миколаївна, кандидат мистецтвознавства,
доцент, кафедра музичного виховання.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музичного виховання
протокол від 26 серпня 2026 року №10

Завідувач кафедри

Валентина МУСІЄНКО

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Доцент,
заслужений працівник культури України

(підпис)

Ольга БІЛАШ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Форма навчання	
	Денна	Заочна
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова	
Курс		III
Семестр		6
Кількість кредитів		3
Загальний обсяг годин		90
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
		4
	Семінарські	
		2
	Практичні	
		—
	Індивідуальні	
		—
	Самостійна робота	
		84
Вид підсумкового контролю		Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: оволодіння аналізом музичного матеріалу (клавир, партитура) для здійснення творчо-хореографічних задумів.

Завдання: вивчення зв'язків музичних жанрів і форм з балетною музикою; пізнання виразних можливостей тембрів музичних інструментів.

Передумова для вивчення: засвоєння попередніх навчальних дисциплін «Теорія музики», «Історія музики».

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

РН1 – знати особливості різних музичних форм і жанрів;

РН2 – вміти використовувати ці знання в роботі балетмейстера.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
IV курс / 7 семестр														
Тема 1. Клавір і партитура								22	1	1				20
Тема 2. Музичні структури і пластичне мислення								22	1					21
Тема 3. Музичні жанри і балетна музика								22	1					21
Тема 4. Синтез мистецтв і сучасна хореографія								24	1	1				22
УСЬОГО:								90	4	2				84

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема I. Клавір і партитура.

Основні поняття: розуміння терміну «клавір», принцип побудови балетного клавіру, оновлення танцювальних форм у XX ст.; розуміння терміну «партитура», різні види оркестрів, виражальні можливості інструментів основних груп оперно-симфонічного оркестру.

Ключові слова: клавір, номерна побудова, дивертисментність, симфонізація, партитура, симфонічний оркестр, образно-виражальні можливості тембрів.

Література: Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010. – С. 46–103.

Лебедєв В. Словник-довідник з інструментознавства: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2010.

Тема II. Музичні структури і пластичне мислення.

Основні поняття: принципи формоутворення в музиці, варіаційна форма і рондо в музиці та балеті; поліфонія – форма в музиці й пластиці; сюїта як циклічна форма в музиці та як форма у балеті; драматургія сонатно-симфонічного циклу в балетній виставі.

Ключові слова: повторність, видозмінення, контрастність, варіація, рондо, канон, фуга, сюїта, соната, симфонія, інструментальний концерт.

Література: Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010. – С. 5–24.

Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Богдан, 2009.

Тема III. Музичні жанри і балетна музика.

Основні поняття: жанри інструментальної музики та їх використання для танцювальних композицій; жанри програмно-симфонічної музики як матеріал для творчо-постановчої роботи балетмейстера; роль танцювальних сцен в опері та опереті; танець як структурний елемент мюзиклу.

Ключові слова: прелюдія, етюд, ноктюрн; симфонічні картина і поема; дивертисмент, танець-монолог, «підтанцювка»; пластично-танцювальні елементи.

Література: Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010. – С. 25–45.

Майбурова К. Музичні жанри. Київ: Музична Україна, 1959.

Тема IV. Синтез мистецтв і сучасна хореографія.

Основні поняття: музика і хореографія – дансантизм, симонічний танець, танець модерн; синтез різних видів мистецтв у балетних виставах сучасності – сценографія, перформанс, інсталяція; балет та екранні мистецтва.

Ключові слова: танцсимфонія, хореодрама, балет-ораторія, компілятивна вистава, фольклорне спрямування, колорит в музиці та сценографії; кіноекранізації балетів, танець як основа кінодії, жанри балетних телепередач, телебалет.

Література: Фількевич Г. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навчальний посібник. Київ: ПП Кльоц А. О., 2016.

Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст.: монографія. Харків: ХДАК, 2007.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час установчої сесії:

1. Пояснення основних положень теоретичного матеріалу.
2. Рекомендації стосовно практичного матеріалу.
3. Пояснення змісту самостійної роботи за всіма темами.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема I. Клавір та партитура	1) Принципи побудови балетного клавіру на різних етапах розвитку хореографічного мистецтва. 2) Виразальні можливості інструментів основних груп симфонічного оркестру	Письмово	15
Тема II.	1) Сюїта як циклічна форма інструментальної музики	Письмово	10

Музичні структури і пластичне мислення	2) Сюїта в балеті		
<u>Тема III.</u> Музичні жанри і балетна музика	1) Типи танцювальних сцен в опері. 2) Танець як структурний елемент мюзиклу	Письмово	10
<u>Т. IV.</u> Синтез мистецтв і сучасна хореографія	1) Жанрова палітра сучасних балетних вистав. 2) Власна рецензія на одну з вистав у жанрі танцсимфонії чи хореодрами, чи компілятивної вистави	Письмово	15

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Змістовність	5
2. Самостійність мислення	5
3. Вчасність виконання	5

7. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль неможливий на за очній формі навчання.
Підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Врахування рівня виконання завдань самостійної роботи	5
2. Ємність і змістовність відповідей на питання екзаменаційного білету	5

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

III курс /7 семестр

За результатами поточного контролю та самостійної роботи				Екзамен	Сума балів
Тема I	Тема II	Тема III	Тема IV		
17	12	14	17	40	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно- варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно- продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010.

Фількевич Г. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навчальний посібник. Київ: ПП Кльоц А. О., 2016.

Допоміжна

Лебедєв В. Словник-довідник з інструментознавства: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2010.

Майбурова К. Музичні жанри. Київ: Музична Україна, 1959.

Хашчеватська С. Інструментознавство: підручник. Вінниця: Нова книга, 2008.

Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст.: монографія. Харків: ХДАК, 2007.

Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Богдан, 2009.